

Ωδείο Ηρώδου του Αττικού

105 55

37.9708375, 23.724574135243

Το περίφημο Ωδείο του Ηρώδη του Αττικού δεσπόζει στο δυτικό άκρο της Νότιας Κλιτύς της Ακρόπολης. Ήταν το τρίτο, που κατασκευάστηκε στην αρχαία Αθήνα, μετά το ωδείο του Περικλή, επίσης στη Νότια Κλιτύ (5ος αι. π.Χ.) και το ωδείο του Αγρίππα στην Αρχαία Αγορά (15 π.Χ.). Οικοδομήθηκε κατά τη διάρκεια του 2ου αι. μ.Χ., με χρήματα που προσέφερε ο Τιβέριος Κλαύδιος Αττικός Ηρώδης, γνωστός γόνος μεγάλης αθηναϊκής οικογένειας και ευεργέτης, σε ανάμνηση της συζύγου του Ρήγιλλας, που πέθανε το 160 μ.Χ. Δεν είναι γνωστή η ακριβής χρονολογία της κατασκευής του, αλλά είναι σίγουρο ότι αυτό συνέβη ανάμεσα στην χρονολογία θανάτου της Ρήγιλλας και το 174 μ.Χ., χρονολογία της επίσκεψης στην Αθήνα του περιηγητή Παυσανία, ο οποίος αναφέρεται στο μνημείο με ιδιαίτερο θαυμασμό.

Το ωδείο, που χρησιμοποιήθηκε κυρίως για μουσικές εκδηλώσεις, ήταν στεγασμένο και είχε συνολική χωρητικότητα 5.000 ατόμων. Αποτελούσε στιβαρή κατασκευή, της οποίας, όμως, η τοιχοποιία δεν ήταν συμπαγής. Πωρολιθικές λιθόπλινθοι διαμόρφωναν τις δύο όψεις των τοίχων, ενώ το εσωτερικό ήταν γεμισμένο με ακατέργαστους λίθους. Το κοίλο ήταν ημικυκλικού σχήματος, με διάμετρο 76 μ., και είχε λαξευθεί στο βράχο. Με έναν ενδιάμεσο διάδρομο, πλάτους 1,20 μ., χωριζόταν σε δύο διαζώματα, τα οποία αριθμούσαν 32 σειρές εδωλίων κατασκευασμένων από μάρμαρο. Ο ανώτερος διάδρομος του κοίλου πιθανότατα διαμορφωνόταν σε περιμετρική στοά. Η ορχήστρα, διαμέτρου 19 μ., είχε επίσης ημικυκλικό σχήμα και ήταν στρωμένη με πλάκες από μάρμαρο. Η σκηνή ήταν υπερυψωμένη και ο τοίχος της, που έχει σωθεί σε ύψος 28 μ., διαρθρωνόταν σε τρεις ορόφους. Στο ανώτερο τμήμα του υπήρχαν αψιδωτά ανοίγματα και στο κατώτερο τρίστυλες προστάσεις και κόγχες, στις οποίες τοποθετούνταν αγάλματα, σύμφωνα με την παράδοση που ακολουθούσαν τα ρωμαϊκά θέατρα. Εκατέρωθεν της σκηνής υπήρχαν κλίμακες, που οδηγούσαν στο άνω διάζωμα του κοίλου. Μπροστά από τον εξωτερικό τοίχο της σκηνής διαμορφωνόταν μία στοά, το μετασκήνιο. Ψηφιδωτά δάπεδα με γεωμετρικά και γραμμικά μοτίβα κάλυπταν τις εισόδους των κλιμακοστασίων και του μετασκηνίου. Η κατασκευή του μνημείου ήταν ιδιαίτερα δαπανηρή, γεγονός που επισημαίνεται και από αρχαίες μαρτυρίες, που κάνουν λόγο κυρίως για το ξύλο κέδρου που είχε χρησιμοποιηθεί για τη στέγη. Η στέγαση του κοίλου του ωδείου, με ακτίνα μήκους 38 μ., φαίνεται ότι δεν έφερε εσωτερικά στηρίγματα, αφού δεν έχουν σωθεί ίχνη τους και αυτή η διαμόρφωση παραμένει, ακόμη και για τη σημερινή εποχή, κατασκευαστικό επίτευγμα. Στην ανατολική του πλευρά το ωδείο επικοινωνούσε με τη στοά του Ευμένη, στεγασμένο οικοδόμημα που είχε κατασκευασθεί περίπου τρεις αιώνες νωρίτερα, από το βασιλιά της Περγάμου Ευμένη (197-159 π.Χ.).

Το ωδείο καταστράφηκε το 267 μ.Χ. από την επιδρομή των Ερούλων, οι οποίοι έκαψαν και κατέστρεψαν πολλά οικοδομήματα της αρχαίας Αθήνας, και δεν ανοικοδομήθηκε ποτέ, όπως συνέβη σε άλλα αρχαία κτίσματα που είχαν υποστεί καταστροφές. Στα μεταγενέστερα χρόνια το ωδείο εντάχθηκε στην οχύρωση της πόλης της Αθήνας. Ο νότιος τοίχος του ενσωματώθηκε στο υστερορωμαϊκό τείχος, που ανοικοδομήθηκε τον 3ο αι. μ.Χ., ενώ και κατά το 13ο αιώνα ο ψηλός

τοίχος της σκηνής ενσωματώθηκε στο τείχος που περιέβαλε τη βάση του λόφου της Ακρόπολης, το λεγόμενο Ριζόκαστρο. Το 14ο αιώνα οι επιχώσεις που κάλυπταν το κατώτερο τμήμα του νότιου τοίχου του μνημείου ήταν τέτοιου πάχους ώστε να μη διακρίνονται οι είσοδοι και να χαρακτηρισθεί ως γέφυρα από τον Niccolo da Martini, Ιταλό περιηγητή. Από το ωδείο εισέβαλαν στην Ακρόπολη το 1826 ο Κ. Φαβιέρος, ο Γάλλος φιλέλληνας στρατηγός, και οι στρατιώτες του κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Ακρόπολης από τους Τούρκους, ανεφοδιάζοντας τους πολιορκούμενους Έλληνες με τρόφιμα και πυρίτιδα. Οι ανασκαφές στο χώρο του μνημείου πραγματοποιήθηκαν στα μέσα του 19ου αιώνα από την Αρχαιολογική Εταιρεία και τον αρχαιολόγο Κ. Πιττάκη, και απομάκρυναν μεγάλους όγκους χώματος. Το μνημείο αναστηλώθηκε την περίοδο 1952-1953 με μάρμαρο Διονύσου και από το 1957 χρησιμοποιείται για τη διεξαγωγή καλλιτεχνικών εκδηλώσεων (συναυλίες, παραστάσεις αρχαίου δράματος κ.τ.λ.) κυρίως στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών.

Μαρία Κοσμά, αρχαιολόγος

Περίληψη

Σκοπός: Εκδρομή	Τύπος: Αρχαιολογικός χώρος	Χώρα: Ελλάδα
Πόλη: Αθήνα		